

4 TRÄDGÅRD

SYDÖSTRAN
Fredag 14 oktober 2016

Nu är det mycket fokus på krattnig, rensning och städning i trädgården. Men att låta en del vara är en god idé. Visset kan vara både vackert, skyddande och gott för fåglarna.

Anna-Lena Haraldsson placerar en del av löven under den kompakta vingbevenden.

Härlig höst i trädgården

Det lysar rött från den kompakta vingbevenden i trädgårdsmästaren Anna-Lena Haraldssons trädgård. Det är lite fuktigt i morgonluftens och det råder ett stillsamt, nästan magiskt lugn bland växterna i villaträdgården i Sollentuna utanför Stockholm. Hela skalan är rött mot djupa gröna nyanser.

Mycket vintergrönt och växter som får röda blad blir hösten ingen tråkig och färglös period, säger hon. Hon säger att det är bra att försöka tänka på att sätta växter som avlöser varandra under säsongen, och inte bara fokusera på att det ska vara fint på sommaren. Mahonia, bevend av olika sorter, roodendron och busxbom är exem-

pel på sådant vi ser i hennes trädgård. Men även det som faktiskt har vissnat är vackert på sitt sätt, och det märkar Anna-Lena om att spara, både för skönheten och för att fåglarna uppskattar det. Gullris, till exempel, klipper hon inte ned, och strandrisens bruna frökoppar står kvar som utropstecken i en rabatt. Även olika gräs, miskantusgräs till

exempel, är vackert på senhösten och vintern med frost och snö på. Att lämna kvar växter fyller även andra funktioner.

– Det vissnande bladverket skyddar mot kyla. Men ta bort växter som har drabbats av svampsjukdom, som pioner och ibland även höstflox, säger Anna-Lena.

Ett av äppelträden dignar av frukt. Det är sorten Amorsä, och snart är det dags att plocka. Anna-Lena tittar närmare och upptäcker ett dåligt äpple som hon genast tar bort.

– Att rensa bort skadade äpplen, både från träden och från marken är viktigt. Annars kan sjukdomar, som fruktmögel, sprida sig och stanna kvar till nästa år.

Ett tips, tillägger hon, är att plocka äpplen som mognar sent och som ska vinterförvaras lite tidigare än när de är fullmogna. – Det är skillnad på plockningsmognen och ättningsmognen. Höst- och

"Att jorden är näringsrik när man planterar på hösten är inte lika viktigt. Växterna tar inte upp näring på samma sätt."

SYDÖSTRAN
Fredag 14 oktober 2016

Trädgård 5

FOTO: CHRISTINE OLSSON

Dåliga äpplen ska inte sitta kvar på grenarna eller ligga kvar under trädet. Sjukdomar kan sprida sig och finnas kvar även nästa år.

Gnagskydd på träden blir fastast ordentligt. Djuren lyckas annars ofta få bort dem.

Gullriset är vackert även när blommorna är vissna.

Strandrisen är en perenn som Anna-Lena Haraldsson inte klipper ned. Den pryder sin plats även som vissen.

Ta gärna bort löv från gräsmattan, men släng dem inte. Använd som täcke under buskar, i rabatter, eller lägg i komposten.

Krysantemum, revsuga och japansk starr pryder trappan.

Tre vackra höstkrukor

- 1 Alunrot, ljung och tätel.
- 2 Fjädergräs, daggsalvia och silverv.
- 3 Krysantemum, revsuga och japansk starr.

Mer att göra i oktober-november

- 1 Hög gräsklipparens klipphöjd inför årets sista klippning. Då klarar gräsmattan vintern bättre.
- 2 Plocka äpplen innan kylan blir alltför sträng. De äpplen som ska lagras sveps in ett och ett i tidningspapper och läggs i papperskassar eller lådor. Förvaras sval, men frostfritt.
- 3 Samla ihop rosblad som drabbats av svartfläcksjuka och andra svampsjukdomar. Lägg inte i komposten.
- 4 Vattna alla vintergröna växter, särskilt roodendron.
- 5 Klipp inte ned perennerna. Det vissnande bladverket skyddar mot kyla, fröställningarna är vackra och fåglarna har frön att äta under vintern. Undantag är växter som drabbats av svampsjukdom, som pioner och ibland även höstflox.
- 6 Tulpaner går att plantera så länge det går att gräva i jorden.
- 7 Besök vinternrankor i november eller december.
- 8 När marken har frusit är det bra att kupa upp barkmull eller jord runt roos.

vintersorter ska skördas när de är plockningsmogna, om man vill lägga dem.

På äppelträdet stam sitter ett gnagskydd noga fastsatt. Skydd på små träd kan man inte vara nog tidigt med, menar hon. Även om det är under senare delen av hösten är det viktigt att säkra sig på träden, är det säkrast att sätta skydd tidigt på hösten.

– Det är dessutom svårt att föruse vad de ger sig på. Plötsligt kan de gå på växter som klarat sig utan skador i många år.

Lövkrattnig är kanske det vi mest förknippar med höstpyssel i trädgården. Många gillar det, medan andra svär över de tjocka lagren som lägger sig på gräsmattan. Man gör gott i att fokusera på nytan med löven. De kan läggas på marken kring buskar, som ett värmande vinter-täck, och de kan användas som täckmaterial i landen. Kör man sö-

der dem med gräsklipparen kan man lämna kvar en del på gräsmattan, då förmlutnar de snabbare.

Krukor med höstblommor på terrassen eller balkongen piggar upp även den mulnaste oktoberdagen. Anna-Lena Haraldsson väljer sorter som klarar en del kyla. När temperaturen sjunker ännu mer placerar hon dem intill husväggen, där det är varmare, eller ställer frigit runt krukan.

– Att jorden är näringsrik när man planterar på hösten är inte lika viktigt. Växterna tar inte upp näringsämnen på samma sätt.

Förnuvägigt använder hon ofta kombinationen av något billigt och rundat, något som sticker upp och något som hänger ned. Hon placerar en rosa krysanterium intill en japansk starr, vars långa blad har gräddvita center. Med i trion får också en revsuga vara. Vem sa att hösten var en tråkig trädgårdstid?

KARIN PERSSON/TT

FAKTA

Plockningsmogna äpplen

Frukten elipper lätt från grenen. Hos vissa sorter blir kärnorna brunfärgade. Den gröna skalfärgen ändrar sig och blir mer gulaktig. Fruktköttet ändrar också färg från grönt till gult eller vitt.

Källa: Anna-Lena Haraldsson, Arkiflora Trädgård & Design